

Saarioinen 2003

Saarioinen Oy

Vuosikertomus 1.1.2003–31.12.2003

SISÄLTÖ

Vuosi 2003 lyhyesti	3
Toimitusjohtajan katsaus	4
Saarioinen-konserni	6
Liiketoiminta	8
Logistiikka	10
Markkinakatsaus	12
Henkilöstö	14
Ympäristö	16
Hallituksen toimintakertomus	18
Konsernituloslaskelma	19
Konsernitase	20
Rahoituslaskelmat	21
Emoyhtiön tuloslaskelma	22
Emoyhtiön tase	23
Liitetiedot	24
Voitonjakoehdotus	34
Tilintarkastuskertomus	35
Konsernin avainluvut graafisesti	36
Yhteystiedot	38

VUOSI 2003 LYHYESTI

- Saarioisten liikevaihto vuonna 2003 oli 272,8 miljoonaa euroa. Liikevoitto oli 14,5 miljoonaa euroa ja tulos ennen satunnaisia eriä 13,8 miljoonaa euroa.
- Markkinaosuudet kehittyivät hyvin niissä tuoteryhmissä, jotka muodostavat Saarioisten liiketoiminnan ytimen.
- Konsernin keskuslähettämö Valkeakoskella valmistui keväällä 2003. Lähettämön vihkiäisiä vietettiin elokuussa ja laitoksen toiminta käynnistyy vaiheittain.
- Saarioisten liikemerkkiä uudistettiin ja modernisoitu merkki otettiin käyttöön keväällä 2003.
- Ensimmäinen sidosryhmille suunnattu ympäristöraportti julkaistiin keväällä 2003. Raportti palkittiin vuoden tulokkaana valtakunnallisessa raportointikilpailussa.
- Saarioisten toimintajärjestelmä sertifioitiin ensimmäistä kertaa vuonna 1996 ISO 9001 -standardin mukaisesti. Joulukuussa 2003 konsernille myönnettiin uuden standardin mukainen ISO 9001 -laatusertifikaatti sekä ISO 14 001 -standardin mukainen ympäristösertifikaatti.

TILINPÄÄTÖKSEN AVAINLUVUT

	2003	2002	2001	2000	1999
Liikevaihto (mEUR)	272,8	267,8	268,3	250,7	233,8
Liikevaihdon muutos	+1,9 %	-0,2 %	+7,0%	+7,2%	+9,4%
Liikevoitto (mEUR)	14,5	19,7	15,6	11,5	9,6
% liikevaihdosta	5,3 %	7,3 %	5,8 %	4,6 %	4,1%
Tulos ennen satunnaisia eriä (mEUR)	13,8	19,0	13,9	10,5	10,1
% liikevaihdosta	5,1 %	7,1 %	5,2 %	4,2 %	4,3 %
Nettoinvestoinnit (mEUR)	10,3	18,3	10,9	18,5	9,7
Sijoitetun pääoman tuotto	10,5 %	14,3 %	11,6 %	10,4 %	8,8 %
Maksuvalmiussuhde *	1,1	1,1	1,0	1,1	1,2
Omavaraisuusaste *	54,5 %	52,6 %	50,5 %	49,0 %	47,5 %
Korolliset nettovelat (mEUR) *	27,5	24,6	21,3	29,0	29,0
% liikevaihdosta	10,1 %	9,2 %	7,9 %	11,6 %	12,4 %
Henkilöstö keskimäärin	2167	2116	2092	2064	1989

* kauden lopussa

Tunnuslukujen laskentakaavat sivulla 37

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Saarioisille vuosi 2003 oli jälleen kasvun vuosi. Kun huomioidaan liiketoiminnassa tapahtuneet rakennemuutokset, kasvoi vertailukelpoinen liikevaihtomme 3,8 prosenttia ja oli 272,8 miljoonaa euroa. Alan tiukasta kilpailutilanteesta huolimatta pystyimme pitämään jo useita vuosia jatkuneen hyvän tulostasomme. Tulos ennen satunnaiseriä oli 13,8 miljoonaa euroa, joka on 5,1 prosenttia liikevaihdosta. Omavaraisuusasteemme nousi jälleen ja on nyt 54,5 prosenttia. Voimmekin tyytyväisinä todeta, että olemme hyvin pystyneet säilyttämään asemamme luotettavana ja vakavaraisena elintarviketoimittajana.

Vuonna 2003 Saarioisten yhtiöhistoriaan kirjattiin asioita, joiden toteuttaminen on ollut pitkään harkittua ja valmisteltua: keskuslähettämön käynnistäminen ja uudistettu liikemerkin lanseeraaminen.

Saarioinen on jo muutaman vuoden valmistellut toistaiseksi suurimman investointinsa, keskuslähettämön, käyttöönottoa. Käyttämämme teknologia on uutta, ja vaatii harjaantumista ennen koko tuoreruokatuotannon siirtämistä keskuslähettämön kautta kuljetettavaksi. Näin laajaan hankkeeseen liittyviltä tavanomaisilta hankaluuksilta emme ole täysin välttyneet, mutta käyttöönottoprojekti etenee aikataulussa. Suhdautumme erittäin luottavaisesti keskuslähettämön kykyyn palvella asiakkaitamme kokonaisvaltaisesti vuoden 2004 aikana.

Saarioisten liikemerkki uudistui toukuussa ja olemme vuoden 2003 aikana uusineet ilmetämme niin pakkauksissa kuin mainonnassakin. Uudistettu liikemerkki on otettu positiivisesti vastaan, sillä asiakkaiden ja kuluttajien mielestä logomme viestii sopivassa suhteessa sekä perinteisyydestä että nykyaikaisuudesta.

Suomen valmisruokamarkkinoilla Saarioinen jatkaa kiistattomana markkinajohtajana. Hyvät uudet tuotteet ja pintansa pitävät kestoosiosikit ovat vahvuutemme tässä tuoteryhmässä. Liha-alalla puolestaan kokonaismarkkinat ovat entisestään kiristyneet kulutuksen kasvusta huolimatta, ja etenkin sianlihan hintakilpailu on kovaa. HoReCa-sektorilla markkinat eivät ole viime vuodesta kasvaneet, mutta Saarioinen on edelleen pitänyt hyvin asemansa johtavana valmistajana.

Elintarvikealan kilpailutilanne kotimaan markkinoilla on vuosi vuodelta tiivistynyt. Rakennemuutos on käynnissä erilaisten fuusioiden ja yritysostojen kautta, ja alan suuret ja keski-suuret yritykset sekä kaupan puolella keskusliikkeet ovat jo suunnanneet katseensa maan rajojen ulkopuolelle. Keväällä tilanteeseen tulee uusia piirteitä, kun Baltian maiden EU-jäsenyys tuo oman lisänsä markkinoille. Baltian maiden tilanne on mielenkiintoinen, ja se antaa varmasti etenkin valmisruokaliiketoiminnalle tilaisuuden kehittyä. Saarioinenkin on mukana näillä markkinoilla, mutta toistaiseksi varovaisin askelein.

EU:n laajentuminen tulee varmasti lisäämään myös elintarviketuontia. Jää nähtäväksi, miten suomalainen kuluttaja siihen todella reagoi. Elintarviketeollisuuden haasteena on säilyttää kuluttajan arvostus suomalaista ruokaa kohtaan, mutta samanaikaisesti on oltava valmiina käyttämään hyväksi mahdollisuuksia tarjoutuvilla uusilla alueilla.

Saarioisilla keskeisiä haasteita ovat tuotejohtajuuden vahvistaminen ydinalueillamme sekä operatiivisen tehokkuuden parantaminen. Kyetäksemme vastaamaan entistä paremmin markkinoiden odotuksiin ja kiristyvään kilpailuun, on meidän varauduttava

myös tuotannon kapasiteetin lisäämiseen. Suunnitelmat erityisesti Sahalahdella olevaan valmisruokatuotantoon kohdistuvista investoinneista ovat viimeistelyä vaille valmiina. Muilta osin tytäryhtiöiden tuotannolliset investoinnit noudattavat normaalia tasoa.

Vuosi 2004 on jo hyvässä vauhdissa, haasteita riittää edellisvuoden tapaan. Täytäksemme sidosryhmiemme odotukset niin korkean laadun, asiakaslähtöisen toiminnan kuin menestyksenkin osalta, meiltä vaaditaan sitoutumista, joustavuutta ja osaamista. Saarioisten henkilöstö on hyvin sisäistänyt tämän, ja siitä haluan lämpimästi kiittää kaikkia. Kiitän myös kaikkia yhteistyökumppaneitamme ja asiakkaitamme hyvästä yhteistyövuodesta.

Erkki Isokangas
Toimitusjohtaja
Saarioinen Oy

SAARIOINEN-KONSERNI

Saarioinen on kotimainen, yksityisessä omistuksessa oleva elintarvikealan konserni. Konserniin kuuluvat emoyhtiö Saarioinen Oy sekä kotimaassa toimivat tytäryhtiöt Liha-Saarioinen Oy, Ruoka-Saarioinen Oy, Saarioisten Säilyke Oy ja vuonna 2003 yhtiötetty Saarioisten Keskuslähettämö Oy. Kotimaan ulkopuolella toimivat Saarioinen Eesti OÜ ja AS Meleco Tallinnassa sekä Finnsaar AB Tukholmassa. Vuonna 2003 konsernissa työskenteli keskimäärin 2167 henkilöä.

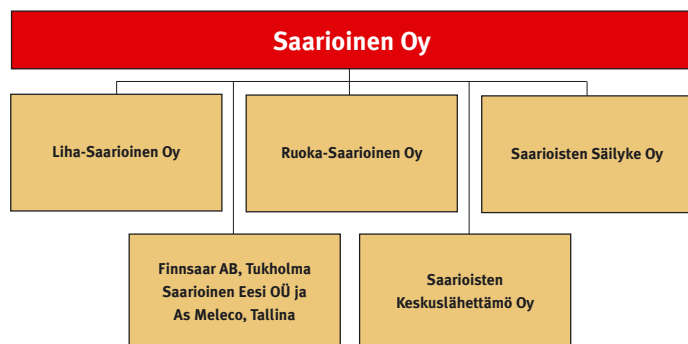
Konsernin toimintaa johtaa emoyhtiö Saarioinen Oy:n hallitus. Hallituksen puheenjohtajana toimii toimitusjohtaja Juhani Avotie (Artekno Oy) ja varapuheenjohtajana vuorineuvos Pentti Avotie. Jäseninä ovat toimitusjohtaja Erkki Isokangas (Saarioinen Oy), hallintojohtaja Erkki P. Tavi (Saarioinen Oy), talousjohtaja Heikki Hytönen (Saarioinen Oy) ja toimitusjohtaja Kari Tupeli (Ruoka-Saarioinen Oy).

Yhtiöt ja tuotteet

Saarioisten päämääränä on tarjota hyvänmakuisia, kysyntää vastaavia sekä helposti käytettäviä ja turvallisia elintarvikkeita. Yhtiön toiminta on osa pelloilta pöytään -elintarvikeketjua ja alkuperä- ja sopimustuotannon yhteistyökumppanit tuottavat valtaosan Saarioisten käyttämistä raaka-aineista. Tärkeitä tuoteryhmiä ovat mm. valmisruoka, marja- ja vihannessäilykkeet sekä siipikarja- ja lihatuotteet.

Sahalahdella toimivassa Ruoka-Saarioinen Oy:n valmisruokatehtaassa ja broilerjalostuslaitoksessa tuotetaan pääasiallisesti valmisruokia ja siipikarjatuotteita. Liha-Saarioinen Oy toimii Valkeakoskella ja Jyväskylässä. Valkeakosken tehtaalla valmistetaan sekä leipomo- että lihatuotteita. Jyväskylässä toimivan teurastamon ja lihanjalostuslaitoksen tuotannossa ovat mm. kuluttajakäsitellyt lihat sekä muut raaka-aineet lihatuotteet. Saarioisten Säilyke Oy sijaitsee Huittisissa. Yhtiö

Organisaatiokaavio

jalostaa marja- ja vihannesraaka-aineita ja tuotevalikoimiin kuuluvat mm. hillot, mehut, vihannessäilykkeet, majoneesi- ja tuoresalaatit, jälkiruoat sekä salaatti- ja grillauskastikkeet. Tallinnassa toimiva AS Meleco valmistaa tuotteita Viron markkinoille. Valikoimiin kuuluvat mm. vihannestuotteet, salaatit, pizzat ja laatikkoruoat.

Asiakkaat ja markkina-alueet

Saarioinen markkinoi tuotteitaan vähittäiskaupan ja suurkeittiöiden kautta kuluttajille. Toiminnan painopiste on kotimarkkinoilla. Pääasialliset asiakasryhmät Suomessa ovat vähittäiskauppa, HoReCa-sektori (hotels, restaurants, catering) sekä teollisuus. Vuonna 2003 konsernin tuotteista myytiin 61,5 prosenttia vähittäiskaupparektorille. HoReCa-sektorin osuus oli noin 29,5 ja teollisuudelle myytiin noin 6,3 prosenttia koko tuotannosta. Suomen ulkopuolella Saarioisten päämarkkina-alueita ovat Baltian maat, Venäjä, Ruotsi ja Saksa.

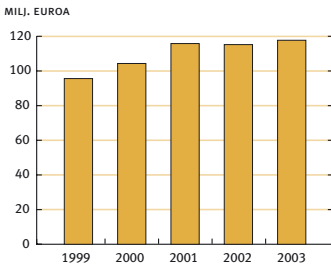
Kukostaan Saarioinen tunnetaan

Saarioinen siirtyi toukokuussa 2003 käyttämään uudistettua liikemerkkiä. Merkki yhdistää Saarioisten aiemman virallisen tekstilogon sekä sen rinnalla käytetyn kukko-tunnuksen. Ajanmukaistetussa merkissä Saarioisten kukolla on entistä merkittävämpi rooli ja persoonallinen ilme.

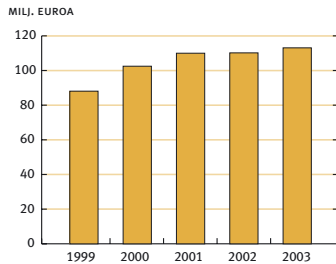
Yritystä pitkään palvelleet kukko-tunus ja Saarioinen-logo ovat viestineet perinteistä, laadusta ja maukkaasta ruoasta. Uudistetun liikemerkin myötä Saarioinen on edelleen tuttu, turvallinen ja laadukas. Logossa on haluttu säilyttää kaikki se positiivinen, joka Saarioisiin ja sen valmistamiin tuotteisiin liitetään. Lisäksi uudistettu liikemerkki vahvistaa Saarioisten visuaalista ilmettä ja tuo entistä selvemmin esille myös ajanmukaisuutta ja kykyä uudistua – perinteitä kunnioittaen.

LIIKETOIMINTA

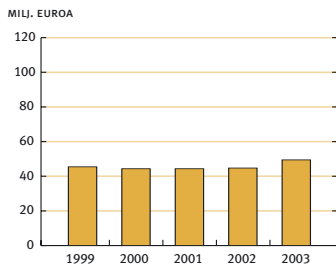
LIHA-SAARIOINEN OY
LIIKEVAIHDON KEHITYS 1999–2003

RUOKA-SAARIOINEN OY
LIIKEVAIHDON KEHITYS 1999–2003

SAARIOISTEN SÄILYKE OY
LIIKEVAIHDON KEHITYS 1999–2003

Liha-Saarioinen Oy

Liha-Saarioinen Oy:n liikevaihto vuonna 2003 oli 117,7 milj. euroa. Kasvua edelliseen vuoteen kertyi 2,2 prosenttia. Liikevaihdon positiivisesta kehityksestä huolimatta yhtiön tuloskehitys jäi budjetoitua heikommaksi, eikä saavuttanut sille asetettuja tavoitteita. Henkilöstömäärä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna ja yhtiön palveluksessa työskenteli viime vuonna keskimäärin 756 henkilöä.

Yhtiön investointien kokonaismäärä oli 1,9 miljoonaa euroa. Investoinneissa keskityttiin tuotannon tehokkuutta ja tuotantolinjojen käyttövarmuutta parantaviin kohteisiin. Valkeakosken ruokatehtaalla aloitettiin mitava kehitysohjelma, ja ohjelmaa jatketaan edelleen vuonna 2004.

Liha-Saarioisten tuotanto on keskittynyt leipomotuotteisiin, lihavalmistuksiin, kuluttajakattuun lihaan ja muihin raakoihin liha-tuotteisiin. Yhtiön tuotteiden myyntivolyymit keskeisissä tuoteryhmissä kasvoivat noin viisi prosenttia. Siitä huolimatta erityisesti tuorelihamarkkinoilla tilanne oli vaikea, vaikka lihan kulutus kasvoikin tuotantoa enemmän. Ennen kaikkea sianlihan myyntihinnat ovat laskeneet merkittävästi ja negatiivinen hintakehitys on jatkunut myös teurastuksen sivutuotteissa.

Kokonaismenestys kääntyy positiiviseksi

Liha-alalla kilpailu on kiristynyt koko elintarvikeketjun osalta alkutuotannosta kuluttajakauppaan. Alaa yleisesti koskevat suuret kysymykset liittyvät kuluvanakin vuonna yli-kapasiteetin purkamiseen ja kilpailun kovenemiseen EU:n laajenemisen, kansainvälisen kilpailun ja kaupan kasvavien hintapaineiden seurauksena.

Kireästä markkinatilanteesta huolimatta Liha-Saarioisille on vuonna 2004 budjetoitu kasvua sekä liikevaihdossa että tuloksessa. Yhtiön tuottavuuden kehittämiseen on kiinnitetty huomiota ja tuloskehityksen uskotaan kääntyvän kuluvan vuoden aikana positiiviseksi.

Ruoka-Saarioinen Oy

Ruoka-Saarioinen Oy:n liikevaihto vuonna 2003 kasvoi 2,6 prosenttia ja oli 113,1 miljoonaa euroa. Tulos pysyi hyvällä tasolla huolimatta vaikeahkosta vuodesta erityisesti broilertoimialalla.

Ruoka-Saarioisten investoinnit olivat 3,1 miljoonaa euroa ja kohdistuivat pääasiassa kone- ja laitehankintoihin, prosessien ja laadunhallinnan kehittämiseen sekä uuteen teknologiaan. Henkilöstömäärä säilyi edellisen vuoden tasolla ja yhtiön palveluksessa työskenteli keskimäärin 801 henkilöä.

Valmisruokatuotanto kehittyi vuonna 2003 ennakkoidusti. Broilertuotteiden markkinatilanne aiheutti lihataseen hallintaa sääteleviä toimenpiteitä alkutuotannossa vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Ruoka-Saarioisten markkina-asema pysyi kuitenkin vakaana sekä valmisruoka- että broilertuotteissa.

Kilpailuetuna tuotejohtajuus ja operatiivinen tehokkuus

Valmisruokamarkkinat kasvavat edelleen suhteellisesti enemmän kuin elintarvikkeiden kokonaismarkkinat, ja kysynnän kasvun odotetaan jatkuvan tulevaisuudessakin. Kuluvan vuoden osalta myös broilertoimialan näkymät ovat vuotta 2003 valoisammat. Ruoka-Saarioisten tavoitteena on broilerliiketoiminnan tehokkuuden parantaminen koko elintarvikeketjussa. Kaupan kansainvälistyminen, tuonin lisääntyminen ja EU:n laajentuminen tuovat kuitenkin epävarmuutta myös vaalean lihan ja tuoreen valmisruoan markkinoille. Näihin haasteisiin Ruoka-Saarioinen pystyy vastaamaan. Yhtiön kilpailukyky on keskeisiltä osiltaan kunnossa ja perustuu tuotejohtajuuteen, asiakaslähtöisyyteen sekä operatiiviseen tehokkuuteen.

Vuonna 2004 Ruoka-Saarioisten liikevaihdon odotetaan kasvavan ja tuloksen säilyvän hyvällä tasolla. Yhtiön toiminnan kannalta merkittävän laajennusinvestoinnin val-

mistelu käynnistyi kuluvana vuonna. Laajennushankkeen arvioidaan valmistuvan vuoteen 2006 mennessä, ja sillä tähdätään ennen kaikkea tuotantolaitoksen kokonaiskapasiteetin kasvattamiseen.

Saarioisten Säilyke Oy

Saarioisten Säilyke Oy:n liikevaihto vuonna 2003 kasvoi 4 prosenttia ja oli 49,4 miljoonaa euroa. Yhtiön kokonaistulos pysyi hyvällä tasolla ja oli selvästi budjetoitua parempi. Positiiviseen kehitykseen vaikutti mm. tuotantolaitoksen kustannustehokas toiminta.

Saarioisten Säilykkeen kokonaisinvestoinnit olivat 2,3 miljoonaa euroa ja painotuitivat kone- ja laitehankintoina tehtaan toiminnan tehostamiseen. Henkilöstöä yhtiön palveluksessa oli hieman edellisvuotta vähemmän, keskimäärin 325.

Yhtiölle tärkeä teollisuusmyynti kasvoi viime vuonna 23 prosenttia. Myös vähittäiskaupan myynti kehittyi positiivisesti ja HoReCa-sektorilla säilytettiin edellisvuoden taso. Saarioisten Säilykkeen tuotannossa ei tapahtunut suuria muutoksia. Kotimaan satokausi oli perunasatoa lukuun ottamatta hyvä ja raaka-aineet laadullisesti korkeatasoisia.

Kilpailukykyä tehokkaalla toiminnalla

Kotimaan kilpailutilanteessa ei vuonna 2004 ole odotettavissa olennaisia muutoksia. Säilyvissä tuotteissa tuonnin ja kaupan omien merkkien osuuden uskotaan edelleen kasvavan. Ns. privat label -tuotteet aiheuttavat hin-
tapaineita myös merkkituotteille.

Saarioisten Säilykkeen liikevaihdolle on asetettu neljän prosentin kasvutavoite ja tuloksen odotetaan pysyvän hyvänä. Yhtiön tärkeimpinä tavoitteina on tuotannon tehokkuuden hallinta ja sitä kautta kilpailukyvyn säilyttäminen kotimaan markkinoilla. Tämän mukaisesti vuoden 2004 investoinnit painottuvat koneiden ja laitteiden hankintaan.

AS Meleco / Saarioinen Eesti OÜ

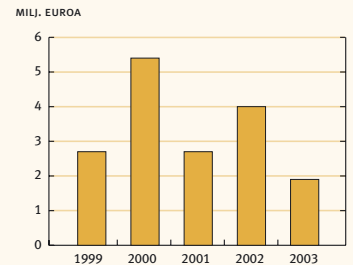
Saarioinen osti osake-enemmistön virolaisesta, tuoreita valmisruokia valmistavasta AS Melecosta syksyllä 2002. Saarioisten omistuksen aikana liiketoiminta on kehittynyt tavoitteiden mukaisesti. Vuonna 2003 AS Melecon liikevaihto oli noin 3,5 miljoonaa euroa. Henkilöstöä yhtiön palveluksessa oli keskimäärin 43.

Ensimmäisenä kokonaisena toimintavuotena 2003 Tallinnassa sijaitsevan tuotantolaitoksen tuotanto- ja kylmätiloja saneerattiin. Erityisesti panostettiin myös yhtenäiseen ja kustannustehokkaaseen toimintaan, kun myyntiyhtiö Saarioinen Eesti OÜ:n ja tuotantoyhtiön AS Melecon myynti-, markkinointi- ja logistiset toiminnot yhdistettiin.

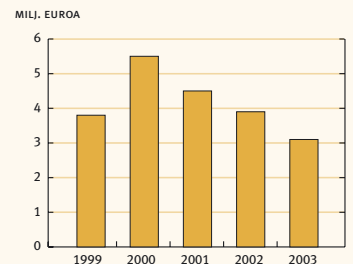
Melecon tuotanto keskittyy kokonaisuudessaan paikallisille vähittäiskaupa- ja suurkeittiösektoreille, joille markkinoidaan uudistetulla Meleco-tuotemerkillä mm. salaatteja, vihannestuotteita ja laattakorukoita. Lisäksi Meleco markkinoi Virossa Saarioinen-merkellä Suomessa valmistettuja valmisruoka- ja säilyketuotteita.

AS Melecon toimintanäkymät vuodelle 2004 ovat positiiviset. Liikevaihdolle ja tulokselle on budjetoitu merkittävä kasvua.

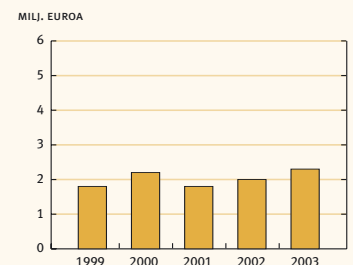
LIHA-SAARIOINEN OY
INVESTOINNIT 1999–2003

RUOKA-SAARIOINEN OY
INVESTOINNIT 1999–2003

SAARIOISTEN SÄILYKE OY
INVESTOINNIT 1999–2003

LOGISTIIKKA

Saarioisten Valkeakosken tuotantolaitoksen läheisyyteen rakennettu Saarioisten Keskuslähettämö Oy otettiin virallisesti käyttöön elokuussa 2003. Investointipäätös keskuslähettämön rakentamisesta tehtiin Saarioisilla lokakuussa 2001. Kokonaisinvestointi on konsernin historian suurin, 26 miljoonaa euroa. Lähetystoimintojen keskittämiseen ja automatisointiin päädyttiin volyymien ja kustannustehokkuuden vaatimusten jatkuvasti kasvassa.

Keskuslähettämön käyttöönoton jälkeen lokakuussa 2003 Saarioinen yhtiöitti lähettämötoiminnot omaksi yhtiökseen, Saarioisten Keskuslähettämö Oy:ksi. Uuden yhtiön koko osakekannan omistaa Saarioinen Oy. Yhtiöittämisellä selkeytettiin konsernin operatiivista toimintamallia ja pyrittiin entisestään tehostamaan toimintaa.

Tehoa logistisen ketjun tuottavuuteen ja toimintaan

Investointi keskuslähettämöön oli Saarioisille logistisen ketjun tuottavuuden ja operatiivisen toiminnan kannalta paras mahdollinen ratkaisu sekä nykyisten että tulevien kehitystarpeiden kannalta. Lähettämö tehostaa toimintaa asiakaslähtöisesti, parantaa lähtölogistiikkaa ja sillä on suora vaikutus myös tuloskehitykseen. Sekä asiakkaiden, yhteistyökumppaneiden että saarioislaisten piirissä keskuslähettämö on otettu positiivisesti vastaan. Hyötyjen odotetaan näkyvän konsernin toiminnassa jo kuluvana vuonna 2004.

Keskuslähettämö muuttaa olennaisesti Saarioisten logistiikkaa. Vuoden 2004 ajan jatkuvan siirtymäkauden jälkeen konsernin kaikki tuoretuotteiden lähetystoiminta keskittyy Valkeakoskelle. Saarioisten asiakkaiden näkökulmasta keskuslähettämö tehostaa yhteistyötä ja palvelua merkittävästi. Tuoretuotteiden toimitusvarmuus kasvaa, ja asiakkaat saavat entistä parempaa informaatiota tilauksesta, toimituksesta sekä kul-

jetuksesta. Lähetystoimintojen automatisointi ja uuden teknologian käyttöönotto antavat tulevaisuudessa mahdollisuuksia myös asiakaspalvelun ja tilausjärjestelmien kehittämiseen. Keskuslähettämön järjestelmien ja volyymien suunnittelussa on otettu huomioon myös mahdolliset laajennustarpeet tulevaisuudessa.

Huipputeknologia haaste koko organisaatiolle

Saarioisten Keskuslähettämö Oy:ssä työskentelee siirtymäkauden jälkeen noin 85 henkilöä. Huipputeknologiaalla varustettu lähettämö asettaa uusia haasteita koko organisaatiolle, mutta erityisesti lähettämön työntekijöille. Manuaalisista toiminnoista siirtyville henkilöstölle työskentely automaatti-

sessä laitoksessa on haaste. Uudet ryhmätyövelvoitteet entisen itsenäisen työn sijasta vaativat jatkuvaa oppimista.

Keskuslähettämön henkilöstön koulutus käynnistyi jo syksyllä 2002 ja siihen panostetaan voimakkaasti jatkossakin. Osa lähettämön työntekijöistä on suorittanut logistiikan osatutkinnon, ja ammatillisen koulutuksen lisäksi Saarioisten omat asiantuntijat sekä laitevalmistajat ovat valmentaneet henkilöstöä.

LÄHETTÄMÖTYÖNTEKIJÄ KIRSI HONKALA

Uusinta automaatioteknologiaa

Saarioisten keskuslähettämön kokonaispinta-ala on noin 11 000 neliometriä, josta kylmätilaa on noin 10 000 neliometriä.

Lähettämörakennuksen ulkoiset mitat ovat 116 x 88,5 m, korkeus 10 m.

Lähettämön toimintaa ohjaa laitetoimittaja Swisslogin kehittämä ja ylläpitämä Warehouse Management System -tietojärjestelmä. Järjestelmä suunnittelee ja ohjaa tuotteiden keräilyä, ja kommunikoi myös Saarioisten tuotannon seuranta- ja tilausjärjestelmien kanssa.

Varsinaisen lähettämötoiminnan ydin koostuu neljästä toiminnallisesta pääosasta. 1) Lavavarasto ja sisäänsyöttö-alue, jossa sijaitsee saapuvien tuotelavojen varasto ja purkuasema. 2) MultiPick-portaaliroboilla toimiva täyslaatikkeruu, jossa neljä suomalaisvalmisteista robottia keräävät asiakaskohtaiset tuotepinot. Yhden robotin kapasiteetti on jopa 700 laatikkoa tunnissa. 3) Sekalaatikkeruu- ja hinnoittelualueella on 38 000 hyllypaikkaa, 24 keruupistettä ja 2 hinnoittelupistettä. Tuotteiden keruuta ohjaavat 7 Mini-load-hissiiä ja 720 pick-by-light valonäyttöä. 4) Automaatioitu lajittelu- ja lavaus- asema lajittelee tuotteet asiakaskohtaisesti. Sortterissa on 60 rataa ja sen kapasiteetti on 3300 laatikkoa tunnissa. Lavaajan kapasiteetti on 60 lavaa tunnissa.

MARKKINAKATSAUS

Saarioisilla vahva asema valmisruokamarkkinoilla

Päivittäistavarakaupan kokonaiskehitys hidastui hieman vuonna 2003. Edelliseen vuoteen verrattuna kasvu oli 3,3 prosenttia. Saarioisten osalta menestys vaihteli tuoteryhmittäin. Parasta menestys oli tuoreiden valmisruokien tuoteryhmässä, mutta muissakin ryhmissä saavutettu markkina-asema pystyttiin pääsääntöisesti pitämään.

Saarioisten vähittäiskauppamyynnistä yli 66 prosenttia tulee tuoreista valmisruoista. Tuoteryhmä on yksi päivittäistavarakaupan suurimmista, ja se kasvaa selvästi muuta päivittäistavaraa nopeammin. Tuoteryhmän kehitys vuonna 2003 perustuu erityisesti valmiiden aterioiden myynnin kasvuun. Myös välipalatuotteet, joista myydyimpiä ovat Saarioisten kinkku- ja jauhelihapizzat, kehittivät selvästi päivittäistavarakaupan myyntiä enemmän, noin 6 prosenttia. Aterian osien, joista myydyimpiä ovat majoneesisalaatit ja jauhelihatuotteet, myynti sen sijaan kehittyi hitaammin. Yhtenä syynä tähän oli ankara hintakilpailu suurimmissa segmenteissä.

Saarioisten asema valmisruokamarkkinoilla on vahva. Vuonna 2003 tuoteryhmän viisi myydyintä tuotetta oli Saarioisten valmistamia. Valmisruokien kokonaismarkkinoilla yhtiön markkinaosuus jatkoi kasvuaan, ja oli vuoden keskiarvolla mitattuna 43,5 prosenttia. Valmisruokien tuoteryhmään kuuluvat valmiit ateriat, aterian osat sekä välipalatuotteet. Näistä ryhmistä Saarioisten markkinaosuus on suurin valmiissa aterioissa, 56,5 prosenttia. Kymmenen myydyimmän tuotteen listalla on kahdeksan Saarioisten tuotetta. Tähän alatuoteryhmään Saarioinen toi viime vuonna merkittäviä uutuuksia, mm. jauhelihakiuksen sekä 700 gramman perheateriat. Välipalatuotteissa menestys oli niinikään hyvää. Tässäkin alatuoteryhmässä Saarioinen on selvä markkinajohtaja lähes 44 prosentin osuu-

della. Etenkin uudistetut 300 gramman pizzat menestyivät markkinoilla. Myös aterian osien alatuoteryhmässä Saarioinen on suurin valmistaja 32,6 prosentin osuudella. Uusina tuotteina tuoteryhmäänmarkkinoille tuotiin mm. 200 gramman kiisselit.

Lihamarkkinoilla käytiin vuonna 2003 rajua hintakilpailua niin lihavalmistajien kuin kuluttajapakatun lihankin osalta. Hinnat laskivat useimmissa segmenteissä, mutta kulutuksen kasvu vaikutti kuitenkin positiivisesti euromääräisen myynnin kehitykseen. Lihavalmistamarkkinoilla Saarioinen säilytti markkinaosuutensa. Kokolihatuotteiden myynti kehittyi hyvin ja markkinaosuutta pystyttiin hieman kasvattamaan. Joidenkin leikkelemakkaroiden myyntiosuutta kuitenkin menetettiin. Kuluttajapakatussa lihasa ja siipikarjatuotteissa yhtiön myynti ei kehittynyt toivotulla tavalla.

Säilyketuotteissa Saarioinen menestyi suurista merkkituotevalmistajista parhaiten. Tässä tuotekokonaisuudessa suurimpia voittajia olivat kuitenkin kaupan omat private label-tuotteet, joiden osuus myynnistä kasvoi edelleen. Kaupan omien merkkin lisääntymisestä huolimatta Saarioinen pystyi kasvattamaan markkinaosuuttaan erityisesti vihannessäilykkeissä ja hilloissa.

HoReCa-markkinat edellisvuoden tasolla

Kodin ulkopuolella syötyjen ruoka-annosten määrä laski hieman edellisvuoteen verrattuna. Kahviloiden, ravintoloiden, henkilöstöravintoloiden ja julkishallinnon suurkeittiöiden valmistamien aterioiden määrä oli kaikkiaan 750 miljoonaa. Vuositasolla kodin ulkopuolisia ateriapalveluja käytettiin keskimäärin 144 kertaa / henkilö. Markkinoiden lievä taantuma vaikutti hidastavasti myös Saarioisten HoReCa-liiketoiminnan kehittymiseen.

HoReCa-sektorin tuoretuotteiden kokonaismarkkinoissa Saarioinen on johtava valmistaja noin 30 prosentin markkinaosuudellaan. Vuonna 2003 menestys oli parasta valmisruokapuolella, jossa Saarioinen on selvä markkinajohtaja lähes 50 prosentin osuudella. Myös lihavalmisteiden markkinaosuutta on pystytty kasvattamaan useana vuonna peräkkäin, ja viime vuonna saavutettiin 20 prosentin markkinaosuus. Tuorelihamarkkinoiden kireässä hintakilpailussa Saarioinen säilytti asemansa. Pidemmälle jalostetuissa kypsissä lihatuotteissa panos-

tettiin edelleen tuotekehitykseen, ja sen avulla markkinaosuutta pystyttiin nostamaan lähes 45 prosenttiin kokonaismarkkinoista.

HoReCa-sektorin markkinak kasvun pysähtyminen on kiristänyt entisestään alan hintakilpailua. Hintakilpailun seurauksena kustannustehokkuuden vaatimukset ovat nousseet entistä keskeisimmiksi. Saarioisilla kustannustehokkuutta on parannettu kehittämällä logistista yhteistyötä HoReCa-asiakkaiden ja -tukkuliikkeiden kanssa. Sähköinen tilaaminen ja jakelun keskittäminen suuremmissa määrin tukkuliikkeille ovat esimerkkejä tästä logistisesta yhteistyöstä tuoretuotteiden alueella.

Asiakkuuksien hallinnan osalta Saarioinen on jatkanut edelleen vuonna 2001 käynnistämäänsä kehitysprojektia. Projektin tavoitteina ovat parantunut kustannustehokkuus sekä asiakaskannattavuuden ja -tyytyväisyyden kehittäminen. Vuonna 2003 projektissa

toteutettiin asiakkuuksien hallinnan tietojärjestelmän käyttöönotto koko myyntiorganisaatiossa. Järjestelmällä on parannettu markkina- ja asiakastietojen hyödyntämistä toiminnan kehittämisessä ja johtamisessa.

HoReCa-liiketoiminnan haasteellisuuteen vaikuttavat entistä enemmän asiakkaiden pidentyneet suunnittelujänteet ja sopimuskaudet. Näihin haasteisiin vastaaminen on edellyttänyt pidemmälle menevää suunnittelua Saarioisten omista prosesseista. Pidentyneet sopimuskaudet parantavat osaltaan Saarioisten mahdollisuutta kehittää asiakassuhteita entistä pitkäjänteisemmin kohti strategista kumppanuutta.

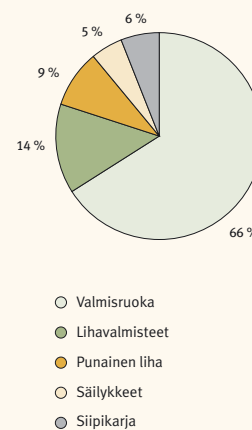
Vientikauppa kehittyi positiivisesti

Saarioisten vientikauppa oli edelleen kasvussa vuonna 2003. Viennin päämarkkina-alueet ovat Baltian maat, Venäjä, Ruotsi ja Saksa. Ruotsin vähittäiskaupparakettien viennin päätuotteita ovat mm. mikrokeitot, kiusaukset, pastatuotteet ja ohukaiset. Saarioisten markkina-asema päätuotteissa on vahvistunut ja myyntiä tehostamalla Ruotsin vientikaupan odotetaan kasvavan kuluvanaikin vuonna. Saksassa erityisesti luomuhillojen vienti kehittyi suotuisasti ja viime vuonna jakeluverkostoa laajennettiin muihin saksankielisiin maihin. Venäjän kauppa piristyi erityisesti säilykemyynnissä, joka kasvoi 30 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Saarioisten hillot, marmeladit ja salaattinkastikkeet ovat mukana lähes kaikkien merkittävien vähittäiskauppakettujen valikoimissa Moskovan ja Pietarin alueella.

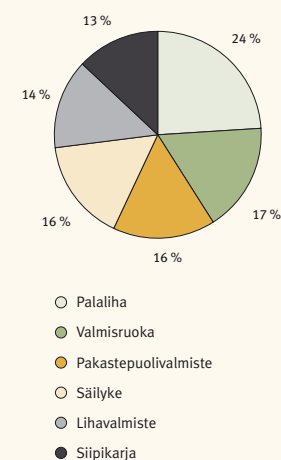
Kaikki markkinakatsauksen vähittäiskauppaa käsittelevät luvut perustuvat ACNielsenin Scan Track -mittauksiin vuodelta 2003.

VK-MYNNIN JAKAUTUMINEN 2003 (EURO)

HOReCa-MYNNIN JAKAUTUMINEN 2003 (EURO)

HENKILÖSTÖ

Elintarviketeollisuus on Suomen kolmanneksi eniten työllistävä teollisuudenala, ja sen piirissä työskentelee noin 38 000 henkilöä. Viime vuonna Suomessa toimi 33 yli 200 henkilöä työllistävää elintarvikesektorin yritystä. Saarioinen-konsernissa henkilöstöä vuonna 2003 oli keskimäärin 2167. Henkilöstön määrä on kasvanut tasaisesti jo usean vuoden ajan. Keskimääräinen palveluaika Saarioisilla on 10 vuotta ja keski-ikä 39 vuotta.

Osaamisen kehittäminen

Saarioisilla koulutuksessa keskitytään strategisesti keskeisiin osaamisalueisiin, joita ovat tuote- ja asiakkuusosaaminen, valmistusprosessin hallinta ja johtaminen. Työntekijöiden ammatillisen perusosaamisen kehittäminen on ollut Saarioisilla jo pitkään yksi koulutuksen painopisteistä. Edelläkävijyyttä kuvastaa se, että Suomen ensimmäiset yleisen elintarviketeollisuuden ammattitutkinnon suorittaneet henkilöt valmistuivat Saarioisilla toukokuussa 2003. Ammatillisen osaamisen systemaattisen kehittämisen lisäksi viime vuoden koulutuksen painopisteitä olivat markkinoinnin ja myynnin valmennus, esimiestyö ja työturvallisuus. Saarioisilla lakisääteisen hygieniatestin on suorittanut jo kolme neljäsosaa koko henkilöstöstä. Määrä ylittää vuonna 2001 annetun hygieniasaamisasetuksen vaatimukset.

Vuonna 2003 otettiin aktiivisesti käyttöön henkilöstötietojärjestelmä, jonka avulla saadaan ajankohtaista tietoa henkilöstön rakenteesta ja osaamisesta. Haasteena on tietojärjestelmän hyödyntäminen resurssi- ja osaamissuunnittelussa sekä sisäisen tiedonkulun välineenä.

ELINTARVIKETYÖNTEKIJÄ PASI RANTANEN

Tutkimuksilla mitataan henkilöstön tyytyväisyyttä

Saarioisilla motivaatiota ja työtyytyväisyyttä mitataan kahden vuoden välein ilmapiiritutkimuksella. Keväällä 2003 toteutettiin ensimmäistä kertaa koko konsernin yhteinen ilmapiirikysely, jonka tavoitteena oli kuvata työilmapiiriä ja työhyvinvointia konsernin eri yhtiöissä.

Ilmapiiritutkimuksen tulokset voidaan jakaa kahteen kokonaisuuteen, joissa kiteytyvät Saarioisten henkilöstöjohtamisen kriittiset menestystekijät; johtamisosaaminen sekä osaava ja sitoutunut henkilöstö. Tutkimuksessa johtamisosaaminen on arvioitu hyväksi, samoin osaava ja sitoutunut henkilöstö.

Saarioisten henkilöstö näkee erityisenä vahvuutena ammatillisen osaamisen, joka kuvaa työntekijän kokemusta oman työnsä hallinnasta. Hyviksi ja ylläpidettäväksi alueiksi arvioitiin mm. tehtävä- ja tavoitejärjestelmä, sitoutuminen työhön ja organisaatioon sekä vaikuttamismahdollisuudet työtä ja työympäristöä koskeviin päätöksiin. Ensisijaisina kehittämisalueina Saarioinen-konsernin henkilöstö pitää ulkoisia palkkioita ja kannustejärjestelmää. Tähän haasteeseen johto vastaa lähivuosina laajentamalla tulospalkkiojärjestelmiä koskemaan yhä suurempaa osaa henkilöstöstä.

Kesätyöntekijät tyytyväisiä

Saarioinen työllisti kesällä 2003 yli 300 kesätyöntekijää eri puolilla konsernia. Kesätyöntekijöiltä kysyttiin elokuussa kokemuksia työstään ja sitä, miten Saarioinen onnistui työnantajana täyttämään heidän odotuksensa. Odotuksista parhaiten täyttyivät hyvä palkka, mukavat työkaverit ja kiva työympäristö. Tiedonkulku sai joitakin moitteita, ja asioiden tasapuolinen informointi on ikuinen haaste esimiehille. Vaihtelevat työtehtävät koettiin positiivisena asiana. Saarioista pide-

tään turvallisena, luotettavana ja joustavana työnantajana. Yhtiössä panostetaan jatkosakin kesätyöntekijöiden tyytyväisyyteen, sillä kysymyksessä on merkittävä tämän päivän ja tulevaisuuden voimavara.

Tasa-arvosuunnitelma

Tasa-arvolain tarkoittaman tasa-arvosuunnitelman laadinta käynnistyi yhteistyössä Tampereen yliopiston Työelämän tutkimuskeskuksen kanssa vuoden 2003 loppupuolella. Tavoitteena on löytää Saarioisille toimintamalli, jota voidaan toteuttaa kaikissa konserniyhtiöissä johdonmukaisesti samoin periaattein. Suunnitelma on tarkoitus liittää vuoden 2004 aikana osaksi toimipaikkojen työsuojelun toimintaohjelmaa.

Mahdollisuus vaikuttaa

Aloitetoiminta

Saarioislaisilla on mahdollisuus antaa palautetta ja kehittää omaa työtään aloitetoiminnan kautta. Tavoitteena on saada henkilön tiedot, taidot ja ideat toimimaan sekä työyhteisön että henkilön itsensä hyödyksi. Aloitekampanjoita oli useita vuoden 2003 aikana, ja parannusehdotuksista merkittävä osa koski toiminnan parantamista, kuten konehäiriöiden ja hävikin vähentämistä.

Kehityskeskustelut

Kerran vuodessa käytävät kehityskeskustelut ovat mahdollisuuksia palautteen saamiseen ja antamiseen. Niissä arvioidaan mennyttä, asetetaan tavoitteet tulevalle ja perehdytään yksilöllisiin koulutus- ja kehitystarpeisiin. Toimihenkilöiden kehityskeskusteluja käydään aktiivisesti ja vuoden 2004 aikana on tavoitteena laajentaa kehityskeskusteluja myös tuotannon työntekijöiden keskuudessa.

Vuoden 2004 haasteita

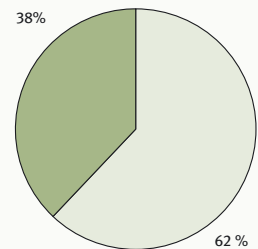
Kuluvana vuonna Saarioisilla on nostettu tärkeäksi painopistealueeksi työhyvinvoinnista huolehtiminen. Vuonna 2004 eri puolella konsernia toteutetaan aktiivista ennaltaehkäisevää toimintaa, kuten tyky-ryhmien terveys- ja kuntokartoitukset ja ergonomiaopastukset. Syksyllä 2003 työterveyshuollon neuvottelupäivillä pohdittiin myös keinoja sairauspoissaolojen vähentämiseksi. Saarioisilla asiaan pyritään vaikuttamaan johtamisvalmennuksella, työolosuhteiden jatkuvalla parantamisella ja tiiviillä yhteistyöllä työterveyshuollon kanssa.

Saarioisten ikärakenne noudattaa elintarviketeollisuuden yleistä ikäjakaumaa. Tämä tarkoittaa sitä, että seuraavan kymmenen vuoden aikana eläkkeelle siirtymisten vuoksi tarvitaan uutta työvoimaa ja osaamista. Tärkeää on huolellinen rekrytointipolitiikka, jotta henkilöstön rakenne ja osaaminen pysyvät asiakkaiden tarpeita vastavalla tasolla.

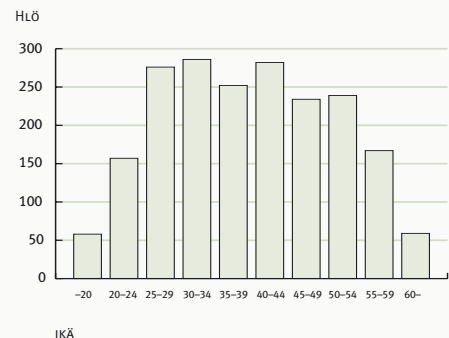
ELINTARVIKETYÖNTEKIJÄ SATU FLINCKMAN

SUKUPUOLIJAKAUMA 2003

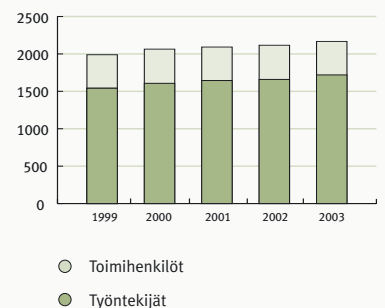

- Naiset
- Miehet

IKÄJAKAUMA 2003

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ KESKIMÄÄRIN

- Toimihenkilöt
- Työntekijät

YMPÄRISTÖ

Saarioisilla ympäristötyö on osa menestyvää ja kannattavaa liiketoimintaa. Viime vuosina konsernissa on panostettu erityisesti ympäristösuorituskyvyn systemaattiseen ja tavoitteelliseen seurantaan sekä entistäkin aktiivisempaan ja selkeämpään ympäristöasioiden viestintään.

Vuonna 2003 ympäristötyölle haettiin lisää luotettavuutta ulkopuolisen arvioinnin avulla. Ympäristöasiat ovat mukana konsernin uudistetussa toimintajärjestelmässä, jolle SFS-Inspecta Sertifiointi Oy on myöntänyt 15.12.2003 sekä ympäristösertifikaatin että laatusertifikaatin. Sertifikaateilla varmennetaan että toimintajärjestelmä täyttää ympäristöstandardin SFS-EN ISO 14001:1996 ja laatustandardin SFS-EN ISO 9001:2000 vaatimukset. Saarioisten elintarviketuotanto ja teurastustoiminta sekä niihin liittyvä hankinta, tuotekehitys, laadunohjaus, myynti ja markkinointi, toimitukset ja hallinto kuuluvat sertifiointin piiriin.

Merkittävä askel oli myös vuonna 2003 julkaistu konsernin ensimmäinen ympäristöraportti. Raportissa kerrotaan kattavasti Saarioisten ympäristötyöstä Pro Agrian laatiman suosituksen mukaisesti. Raportti palkittiin valtakunnallisessa raportointikilpailussa vuoden tulokkaana. Raportissa julkaistiin ensimmäisen kerran Saarioisten numeeriset ympäristötavoitteet, jotka liittyvät kaatopaikkajätteen määrän vähentämiseen, energian ja veden käytön tehostamiseen sekä jäteveden laadun parantamiseen. Tavoitteiden avulla toteutetaan Saarioisten ympäristöpäämääriä ja niiden kehityssuuntaa seurataan vuosittain.

Elintarviketuotannossa ympäristötyön perusta on lailla säädelyä. 2000-luvun alussa ympäristölainsäädäntöön tuli merkittäviä muutoksia ja elintarviketuotantolaitoksilta edellytetään uuden lain mukaisia ympäristölupia tietyllä aikataululla. Jyväskylän tuotantolaitos on jo vuonna 2001 saanut uuden lain mukaisen ympäristöluvan laajennuksen yhteydessä. Sahalahdella sijaitseville tuo-

tantolaitoksille myönnettiin ympäristölupa kesällä 2003 ja Valkeakosken ja Huittisten tuotantolaitosten ympäristölupa-hakemukset jätettiin joulukuussa 2003.

Tuotantolaitosten ympäristökuormitus pienentynyt

Konsernin ympäristökuormitus laski vuonna 2003. Kehityssuunta on hyvä, ja konsernin vuodelle 2007 asetetut tavoitteet ovat edelleen saavutettavissa.

Eryityisesti vuonna 2003 panostettiin jätteiden käsittelyn tehostamiseen. Huittisten tuotantolaitoksen jäteselvityksen pohjalta tehdyt toimenpiteet vähensivät tehtaan kaatopaikkajätteen määrää viime vuonna noin 29 prosenttia. Valkeakosken tuotantolaitoksilla vastaava jäteselvitys tehtiin vuonna 2003 ja sen tulokset tulevat näkymään jätemäärissä vuoden 2004 aikana. Jyväskylän tuotantolaitoksella erityistä huomiota kiinnitettiin energijakeen erottamiseen, ja siellä kaatopaikkajätteen määrää saatiin pudotettua yli 20 prosenttia.

Veden suhteellinen kulutus laski kaikilla paikkakunnilla lukuun ottamatta Jyväskylää. Jyväskylän lievästi lisääntyneestä veden suhteellista kulutusta selittää jalostusasteen kasvu. Jäteveden laadussa saatiin aikaan kehitystä suotuisaan suuntaan.

Konsernin tavoitteena on hidastaa energiankulutuksen kasvuvauhtia. Tähän tavoitteeseen raportointikaudella päästiin. Energian kokonaiskulutus ja suhteellinen kulutus laskivat kaikkialla muualla paitsi Sahalahdella, jossa kulutuksen kasvua selittää lisääntyneet kolmivuoro- ja viikonlopputyöt.

Ympäristötyötä koko elintarvikeketjussa

Ympäristökuormitusta syntyy elintarvikeketjun kaikissa vaiheissa; alkutuotannossa, teollisuuden perustuotannossa ja jatkojalostuk-

nessa, jakeluportaassa, kaupassa sekä lopukuluttajalla. Saarioinen toimii aktiivisesti koko ketjun ympäristökuormituksen pienentämiseksi.

Alkutuotannossa ympäristötyön painopiste on ympäristöä vähemmän kuormittavan toiminnan edistäminen. Sopimusviljelijöille kohdistettu vuonna 2002 alkanut Ympäristö ja viestintä -hanke jatkui vuonna 2003. Hankkeen tavoitteena on kehittää tilojen viljelymenetelmiä kestävästi kehityksen periaatteiden mukaisesti. Saarioinen on ollut mukana myös kehittämässä viljelijöiden käyttöön toimintaindeksiä, jolla he voivat mitata ympäristösuorituskykyään suhteessa muihin viljelijöihin ja parhaisiin käytäntöihin. Vuonna 2004 käyttöön otettavasta toimintaindeksistä tulee työkalu, jonka avul-

la viljelijät osaavat kohdistaa kehitystoimenpiteensä tehokkaasti.

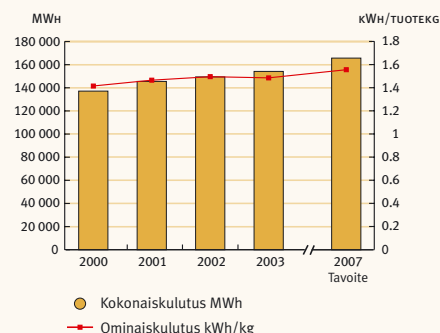
Jakeluportaassa Saarioinen kehittää logistiikkaa kuljetusten optimoinnilla ja kuljetustilojen tehokkaalla hyödyntämisellä. Vuonna 2003 valmistuneen konsernin keskulähtämön odotetaan jatkossa vaikuttavan positiivisesti myös kuljetusten ympäristövaikutuksiin. Saarioinen kehittää myös kuljetus- ja tuotepakkauksia ottaen huomioon asiakkaiden toiveet. Koko tavarantoimitusketjun tehostaminen on ollut yhteinen panostuskohde asiakkaiden kanssa ja tämä työ tulee jatkumaan myös vuonna 2004.

Saarioinen raportoi ympäristöasioista tarkemmin internet-sivuillaan osoitteessa www.saarioinen.fi

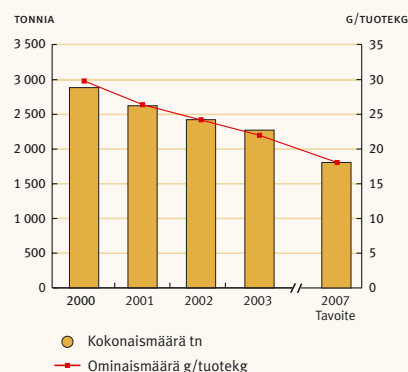
YMPÄRISTÖVASTUUN MITTARIT

	2003	2002	2001	2 000
Energia				
kokonaiskulutus (MWh)	154 000	149 000	145 000	137 000
ominaiskulutus (kWh/tuotekg)	1,48	1,49	1,46	1,41
Vesi				
kokonaiskulutus (m ³)	938 000	927 000	948 000	936 000
ominaiskulutus (l/tuotekg)	9,1	9,3	9,5	9,7
Jäteveden BHK₇				
kokonaismäärä (tn/a)	1670	1630	1430	1730
ominaismäärä (g/tuotekg)	15,2	16,5	13,6	19,0
Kaatopaikkajäte				
kokonaismäärä (tn)	2260	2 410	2 610	2 870
ominaismäärä (g/tuotekg)	21,9	24,1	26,3	29,7

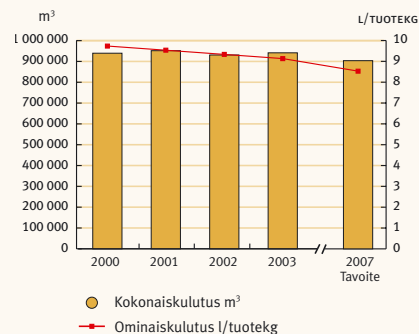
ENERGIANKULUTUS KWH

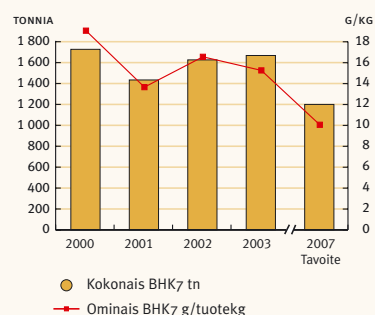
KAATOPAIKKAJÄTTEEN MÄÄRÄ

VEDENKULUTUS

JÄTEVEDENKUORMITUS (BHK₇)

Hallituksen toimintakertomus

1.1.2003–31.12.2003

Katsaus tilikaudelle

Vuonna 2003 konsernin liikevaihto oli 272,8 miljoonaa euroa, missä oli 1,9 % kasvua edelliseen vuoteen. Vuoden 2002 liiketoiminnan rakennemuutokset huomioiden liikevaihdon kasvu oli 3,8 prosenttia.

Konsernin tulos rahoituserien jälkeen oli 13,8 miljoonaa euroa eli 5,2 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisellä vuonna. Tulos oli 5,1 % liikevaihdosta, mikä on viiden viime vuoden keskitasoa. Saarioisten liikemerkki uudistettiin ja otettiin käyttöön tilikauden aikana. Siitä aiheutuneet kustannukset on kirjattu tuloslaskelmaan.

Konsernin nettoinvestoinnit olivat 10,3 miljoonaa euroa. Keskeisin investointi oli keskuslähettämön valmistuminen ja lähetystoiminnan aloittaminen Valkeakoskella. Investoinnista osa kirjaantui konsernin taseeseen ja valitun rahoitusratkaisun vuoksi osa kirjaantui leasingvastuina ja aikanaan vuokrina tuloslaskelmaan. Muut investoinnit olivat pääosin tuottavuuden parantamiseen liittyviä ja korvausinvestointeja.

Saarioinen Oy siirsi keskuslähettämön liiketoiminnan perustetulle uudelle yhtiölle Saarioisten Keskuslähettämö Oy:lle. Yhtiön toiminta käynnistyi 1.10.2003. Liiketoiminnan käynnistyskulut on aktivoitu konsernitilinpäätöksessä.

Konsernin rahoitusasema säilyi edelleen vakaana. Omavaraisuusaste nousi edellisestä vuodesta ja oli tilikauden lopussa 54,5 %. Maksuvalmius oli hyvä koko vuoden.

Konsernin palveluksessa oli keskimäärin 2167 henkilöä, missä oli kasvua runsaat 2 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Näkymät alkaneelle tilikaudelle

Konsernin liikevaihdon ennakoidaan kasvavan neljä prosenttia. Tulos säilynee hyvänä. Tilikauden aikana keskuslähettämöinvestointi valmistuu lopullisesti ja siitä saatavat hyödyt alkavat realisoitua loppuvuonna. Uusista investoinneista merkittävin on Sahalahden tuotantolaitoksen laajennus, jolla tähdätään kapasiteetin lisäämiseen.

Hallitus

Yhtiön hallitukseen ovat kuuluneet Juhani Avotie puheenjohtajana, Pentti Avotie varapuheenjohtajana sekä Erkki Isokangas, Heikki Hytönen, Erkki Tavi ja Kari Tupeli varsinaisina jäseninä. Toimitusjohtajana on toiminut Erkki Isokangas.

Konsernituloslaskelma

(Luvut 1000 euroa)

	Liite	1.1. – 31.12.2003	1.1. – 31.12.2002
LIKEVAIHTO	2.1	272 778	267 807
Valmisvarastojen muutos (lisäys+/vähennys-)		343	1 176
Liiketoiminnan muut tuotot		1 106	2 797
Materiaalit ja palvelut	2.2	-121 295	-120 017
Henkilöstökulut	2.3	-71 864	-67 025
Poistot ja arvonalentumiset	2.4	-11 281	-12 328
Liiketoiminnan muut kulut		-55 264	-52 733
LIKEVOITTO		14 523	19 677
Rahoitustuotot ja -kulut	2.5	-707	-715
VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		13 816	18 962
Satunnaiset erät	2.6	-4 014	-6 666
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		9 802	12 296
Tilinpäätössiirrot	2.7	0	0
Tuloverot	2.8	-2 915	-2 399
Vähemmistön osuus		-124	-119
TILIKAUDEN VOITTO		6 763	9 778

Konsernitase

(Luvut 1000 euroa)

	Liite	31.12.2003	31.12.2002
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	3.1	5 460	2 198
Konserniliikearvo	3.1	150	208
Aineelliset hyödykkeet	3.2	107 149	111 372
Sijoitukset	3.3		
Osuudet osakkuusyrityksissä		448	448
Muut sijoitukset		784	787
Muut saamiset		618	637
Sijoitukset yhteensä		1 850	1 872
Pysyvät vastaavat yhteensä		114 609	115 650
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	3.4	23 076	22 856
Lyhytaikaiset saamiset	3.5	36 337	34 970
Rahoitusarvopaperit	3.6	1 063	989
Rahat ja pankkisaamiset		2 602	8 778
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		63 078	67 593
VASTAAVAA YHTEENSÄ		177 687	183 243
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	3.7	8 961	8 961
Käyttöraha		79 927	76 543
Tilikauden voitto		6 763	9 778
Oma pääoma yhteensä		95 651	95 282
Vähemmistöosuus		1 183	1 059
VIERAS PÄÄOMA			
Laskennallinen verovelka	3.8	10 872	10 140
Pitkäaikainen vieras pääoma	3.9	33 843	36 374
Lyhytaikainen vieras pääoma	3.10	36 138	40 388
Vieras pääoma yhteensä		80 853	86 902
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		177 687	183 243

Rahoituslaskelmat

(Luvut 1000 euroa)

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2003	2002	2003	2002
LIIKETOIMINTA				
Tulorahoitus				
Liikevoitto	14 523	19 677	432	350
Poistot ja muut oikaisut	11 281	12 448	963	904
Rahoituskulut, netto	-707	-715	396	164
Satunnaiset erät	-4 014	-6 666	4 577	12 976
Verot	-2 183	-4 251	-1 599	-3 471
Tulorahoitus yhteensä	18 900	20 493	4 769	10 923
Nettokäyttöpääoman muutos				
Lyhytaikaiset liikesaamiset (lisäys -)	-1 367	1 821	-1 385	1 892
Vaihto-omaisuus (lisäys -)	-220	-2 415	27	2
Lyhytaikainen vieras pääoma (lisäys +)	-3 963	-3 087	-1 013	2 229
Muutos yhteensä	-5 550	-3 681	-2 371	4 123
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	13 350	16 812	2 398	15 046
INVESTOINNIT				
Nettoinvestointien rahavirta	-10 259	-18 262	3 039	-9 725
RAHOITUS				
Lainojen muutos (lisäys +)	-2 818	1 887	-1 534	4 789
Lainasaamisten muutos (lisäys -)	19	4 180	-3 533	-5 643
Osingonjako	-6 394	-5 328	-6 394	-5 328
Rahoituksen rahavirta	-9 193	739	-11 461	-6 182
RAHAVAROJEN MUUTOS	-6 102	-711	-6 024	-861
Rahavarat alussa	9 767	10 478	9 475	10 336
Rahavarat lopussa	3 665	9 767	3 451	9 475

Emoyhtiön tuloslaskelma

(Luvut 1000 euroa)

	Liite	1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2002
LIKEVAIHTO	2.1	290 051	283 102
Valmisvarastojen muutos (lisäys+/vähennys-)		-27	-3
Liiketoiminnan muut tuotot		992	984
Materiaalit ja palvelut	2.2	-253 029	-246 732
Henkilöstökulut	2.3	-8 315	-8 117
Poistot ja arvonalentumiset	2.4	-963	-904
Liiketoiminnan muut kulut		-28 277	-27 980
LIKEVOITTO		432	350
Rahoitustuotot ja -kulut	2.5	397	164
VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		829	514
Satunnaiset erät	2.6	4 577	12 976
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		5 406	13 490
Tilinpäätössiirrot	2.7	167	274
Tuloverot	2.8	-1 599	-3 471
TILIKAUDEN VOITTO		3 974	10 293

Emoyhtiön tase

(Luvut 1000 euroa)

	Liite	31.12.2003	31.12.2002
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	3.1	1 600	1 232
Aineelliset hyödykkeet	3.2	7 045	17 917
Sijoitukset	3.3		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		42 457	35 954
Osuudet osakkuusyhteisöissä		423	423
Muut sijoitukset		214	214
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		28 932	25 397
Muut saamiset		472	474
Sijoitukset yhteensä		72 498	62 462
Pysyvät vastaavat yhteensä		81 143	81 611
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	3.4	0	27
Lyhytaikaiset saamiset	3.5	33 100	31 714
Rahoitusarvopaperit	3.6	1 063	989
Rahat ja pankkisaamiset		2 388	8 486
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		36 551	41 216
VASTAAVAA YHTEENSÄ		117 694	122 827
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	3.7	8 961	8 961
Käyttöraho		33 675	29 776
Tilikauden voitto		3 974	10 293
Oma pääoma yhteensä		46 610	49 030
Tilinpäätössiirtojen kertymä	3.8	8 322	8 488
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma	3.9	21 844	23 378
Lyhytaikainen vieras pääoma	3.10	40 918	41 931
Vieras pääoma yhteensä		62 762	65 309
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		117 694	122 827

1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Yleistä

Saarioinen Oy:n emoyhtiö on Artekno Oy, jonka kotipaikka on Tampere ja joka on laatinut oman konsernitilinpäätöksensä. Se säilytetään osoitteessa Järvensivuntie 1, 33100 Tampere.

Konsernitilinpäätös

Konsernin tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahoituslaskelmaan sisältyvät emoyhtiön Saarioinen Oy:n lisäksi Ruoka-Saarioinen Oy, Liha-Saarioinen Oy, Saarioisten Säilyke Oy, Pietarsaaren jäätelötehdas Oy, Arsaar Oy, Kiinteistö Oy Laukaantie 10 ja Saarioisten Keskuslähettämö Oy sekä Saarioinen Eesti OÜ ja AS Meleco Tallinnassa Virossa ja Finnsaar AB Tukholmassa Ruotsissa.

Konsernitilinpäätöksessä on jätetty konserniin kuuluvista yhtiöistä pois Herku-Broiler Oy ja Saarioisten Jyväbroiler Oy, koska ne eivät ole toimineet tilikauden aikana sekä Asunto Oy Masonpelto, koska sen toiminta on ollut vähäistä tilikauden aikana eikä se ole harjoittanut liiketoimintaa. Näillä toimenpiteillä ei ole olennaista vaikutusta konsernin tulokseen eikä vapaaseen omaan pääomaan.

Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on vähäinen, minkä vuoksi osuutta ei ole tuloslaskelmassa esitetty eikä taseessa siten ole tehty eliminoiteja.

Konserniyhtiöiden keskinäisen osakeomistuksen eliminoinnissa on käytetty hankintamenomenetelmää.

Konsernitaseessa on eliminoitu keskinäiset saamiset ja velat. Konsernituloslaskelmassa on puolestaan eliminoitu yhtiöiden väliset myynnit, sisäiset hyvitykset ja veloitukset, sisäinen kate sekä voitonjako.

Konsernitilinpäätöksessä tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus merkitään konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutos konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

Poistoperiaatteet

Käyttöomaisuus on aktivoitu välittömään hankintamenuun. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina käyttöomaisuusesineiden arvioidun taloudellisen pitoajan perusteella. Käyttöomaisuuden myyntitappiot on kirjattu suunnitelman mukaisen poistojen lisäyksenä ja myyntivoitot on kirjattu liiketoiminnan muihin tuottoihin.

Konsernissa käytetyt poistoajat:

Rakennukset ja rakennelmat	20–40 vuotta
Koneet ja kalusto	5–15 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	3–5 vuotta

Arvonkorotusperiaatteet

Tytäryhtiöosakkeiden arvonkorotukset perustuvat osakkeiden hankintamenon ylittäviin substanssiarvoihin.

Maa-alueiden ja rakennusten arvonkorotukset perustuvat yhtiöissä laadittuihin arvioihin. Arvonmäärittäminen on käytetty neliöhintamenetelmää ja toteutuneiden kiinteistökauppojen vertailuhintoja.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO-periaatetta noudattaen välittömään hankintahintaan, kuitenkin enintään todennäköiseen luvutushintaan.

Valuuttamäärien erien käsittely

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä olennaiset avoimena olevat ulkomaanrahan määräiset erät on arvostettu Euroopan keskuspankin noteeraamiin tilinpäätöspäivän keskipurssiin. Kursierot on kirjattu tuloslaskelmaan.

Eläkekulujen käsittely

Eläkkeet hoidetaan eläkevakuutuksilla. Tilikauden eläkekulut on kirjattu kokonaisuudessaan kuluksi tuloslaskelmaan.

Tutkimus- ja tuotekehityskulut

Tutkimus- ja tuotekehityskulut on kirjattu kuluksi tuloslaskelmaan. Niiden määrä on alle 1% liikevaihdosta.

2. Tuloslaskelman liitetiedot (Luvut 1000 euroa)

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2003	2002	2003	2002
2.1 LIIKEVAIHTO				
Liikevaihto markkina-alueittain				
Kotimaa				
Myynti konserniyhtiöille			37 353	36 530
Muu myynti	265 261	263 333	247 790	243 158
Kotimaa yhteensä	265 261	263 333	285 143	279 688
Vienti	7 517	4 474	4 908	3 414
Liikevaihto yhteensä	272 778	267 807	290 051	283 102
2.2 MATERIAALIT JA PALVELUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-116 636	-117 752	-252 850	-246 531
Varaston muutos +/-	-681	1 075	0	0
Yhteensä	-117 317	-116 677	-252 850	-246 531
Ulkopuolisilta ostetut palvelut	-3 978	-3 340	-179	-201
Yhteensä	-121 295	-120 017	-253 029	-246 732
2.3 HENKILÖSTÖKULUT				
Toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet	-752	-705	-409	-371
Muut palkat ja palkkiot	-55 755	-52 928	-6 075	-6 201
Eläkekulut	-9 511	-8 461	-1 336	-1 156
Muut henkilösivukulut	-5 846	-4 931	-495	-389
Yhteensä	-71 864	-67 025	-8 315	-8 117
Henkilöstön määrä keskimäärin				
- toimihenkilöt	454	458	193	201
- työntekijät	1 713	1 658	19	0
Yhteensä	2 167	2 116	212	201
LÄHIPIIRIVASTUUT				
Konsernin johdon eläkeiäksi on sovittu 60 vuotta.				
Osakkeenomistajille tai johdolle ei ole myönnetty lainoja.				
2.4 POISTOT JA ARVONALENNUKSET				
Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-11 281	-12 328	-963	-904
josta konserniaktiivan poisto	-58	-35		

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2003	2002	2003	2002
2.5 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Osinkotuotot				
Muilta	3	4	2	2
Korkotuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	0	294	972	1 042
Tuotot pitkäaikaisista sijoituksista yht.	3	298	974	1 044
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Muilta	408	507	177	285
Rahoitustuotot yhteensä	411	805	1 151	1 330
Sijoitusten arvonalennukset				
Pitkäaikaisista sijoituksista	-1	-123	-1	-123
Korko- ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille			-135	-412
Muille	-1 117	-1 397	-619	-631
Rahoituskulut yhteensä	-1 118	-1 520	-755	-1 166
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-707	-715	396	164
2.6 SATUNNAISET ERÄT				
Satunnaiset tuotot				
Saadut konserniavustukset			12 300	17 200
Fuusiovoitto			0	1 874
Satunnaiset kulut				
Annetut konserniavustukset	-3 500	-5 000	-7 208	-5 000
Lopetettujen liiketoimintojen lopetuskulut	-514	-1 666	-515	-1 098
Satunnaiset erät yhteensä	-4 014	-6 666	4 577	12 976
2.7 TILINPÄÄTÖSSIIRROT				
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus			167	274
Yhteensä			167	274
2.8 TULOVEROT				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-2 183	-4 251	-1 599	-3 471
Laskennallisen verovelan muutos	-732	1 852		
Yhteensä	-2 915	-2 399	-1 599	-3 471

3. Taseen liitetiedot (Luvut 1000 euroa)

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2003	2002	2003	2002
3.1 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET:				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	830	637	374	236
Lisäykset	5	194	0	138
Vähennykset ja siirrot	-597	-1	-183	0
Hankintameno 31.12.	238	830	191	374
Kertyneet poistot 1.1.	-161	-142	-120	-101
Vähennysten ja siirtojen poistot	13	0	13	0
Tilikauden poistot	-27	-19	-27	-19
Kertyneet poistot 31.12.	-175	-161	-135	-120
Kirjanpitoarvo 31.12.	63	669	57	254
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1.	10 980	10 601	4 769	4 363
Lisäykset	4 885	432	1 068	406
Vähennykset	-1 675	-53	0	0
Hankintameno 31.12.	14 190	10 980	5 837	4 769
Kertyneet poistot 1.1.	-9 451	-8 749	-3 791	-3 385
Vähennysten ja siirtojen poistot	1 675	46	0	0
Tilikauden poistot	-1 017	-748	-502	-407
Kertyneet poistot 31.12.	-8 793	-9 451	-4 293	-3 791
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 397	1 529	1 544	978
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	5 460	2 198	1 600	1 232
3.1 KONSERNILIIKEARVO				
Hankintameno 1.1.	1 327	1 154		
Lisäykset	0	173		
Hankintameno 31.12.	1 327	1 327		
Kertyneet poistot 1.1.	-1 119	-1 084		
Tilikauden poistot	-58	-35		
Kertyneet poistot 31.12.	-1 177	-1 119		
Kirjanpitoarvo 31.12.	150	208		

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2003	2002	2003	2002
3.2 AINEELLISET HYÖDYKKEET:				
Maa- ja vesialueet				
Hankintameno 1.1.	3 090	2 803	814	691
Lisäykset ja siirrot	718	304	45	123
Vähennykset	-372	-17	-123	0
Hankintameno 31.12.	3 436	3 090	736	814
Arvonkorotukset	1 110	1 110	1 110	1 110
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 546	4 200	1 846	1 924
Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno 1.1.	91 087	90 025	9 050	9 043
Lisäykset	12 635	2 867	23	7
Vähennykset	-2 729	-1 805	0	0
Hankintameno 31.12.	100 993	91 087	9 073	9 050
Kertyneet poistot 1.1.	-34 847	-31 823	-4 064	-3 780
Vähennysten ja siirtojen poistot	1 669	880	0	0
Tilikauden poistot	-3 232	-3 904	-281	-283
Kertyneet poistot 31.12.	-36 410	-34 847	-4 344	-4 064
Arvonkorotukset	7 467	7 467	67	67
Kirjanpitoarvo 31.12.	72 050	63 707	4 796	5 054
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1.	98 463	98 018	2 259	2 340
Lisäykset	5 228	7 734	113	76
Vähennykset	-6 251	-7 289	-251	-156
Hankintameno 31.12.	97 440	98 463	2 121	2 259
Kertyneet poistot 1.1.	-66 159	-63 714	-1 875	-1 834
Vähennysten ja siirtojen poistot	5 305	6 188	221	152
Tilikauden poistot	-7 100	-8 633	-150	-193
Kertyneet poistot 31.12.	-67 954	-66 159	-1 803	-1 875
Kirjanpitoarvo 31.12.	29 486	32 304	318	385
Koneiden ja laitteiden tasearvo 31.12.	27 535	30 065	125	127
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	30	0		
Lisäykset	32	30		
Hankintameno 31.12.	62	30		
Kertyneet poistot 1.1.	0	0		
Tilikauden poistot	-9	0		
Kertyneet poistot 31.12.	-9	0		
Kirjanpitoarvo 31.12.	53	30		

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2003	2002	2003	2002
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1.	11 131	1 440	10 554	954
Lisäykset	969	10 300	84	9 749
Vähennykset	-11 086	-609	-10 552	-149
Hankintameno 31.12.	1 014	11 131	85	10 554
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 014	11 131	85	10 554
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	107 149	111 372	7 045	17 917

3.3 SIIJOITUKSET

KONSERNI	Osakkeet			Saamiset		
		Omistus-yhteys-yritykset	Muut		Muut	Sijoitukset yhteensä
Hankintameno 1.1.		448	787		637	1 872
Vähennykset		0	-3		-19	-22
Hankintameno 31.12.		448	784		618	1 850
Kirjanpitoarvo 31.12.		448	784		618	1 850

EMOYHTIÖ	Osakkeet			Saamiset		
	Konserni-yritykset	Omistus-yhteys-yritykset	Muut	Konserni-yritykset	Muut	Sijoitukset yhteensä
Hankintameno 1.1.	28 554	423	214	25 397	474	55 062
Lisäykset	6 502	0		3 535	0	10 037
Vähennykset	0	0	0	0	-1	-1
Hankintameno 31.12.	35 056	423	214	28 932	472	65 098
Arvonkorotukset 1.1.	7 400					7 400
Arvonkorotukset 31.12.	7 400					7 400
Kirjanpitoarvo 31.12.	42 457	423	214	28 932	472	72 498

KONSERNIYRITYKSET		Konsernin omistusosuus%	Emoyhtiön omistusosuus%
Finnsaar Ab	Tukholma,Ruotsi	100,0	100,0
Pietarsaaren jäätelötehdas Oy	Pietarsaari	100,0	100,0
Ruoka-Saarioinen Oy	Tampere	100,0	100,0
Saarioinen Eesti Oü	Tallinna, Viro	100,0	100,0
Saarioisten Jyväbroiler Oy	Tampere	100,0	100,0
Saarioisten Keskuslähettämö Oy	Tampere	100,0	100,0
Saarioisten Säilyke Oy	Tampere	100,0	100,0
Liha-Saarioinen Oy	Tampere	100,0	69,3
Herkku-Broiler Oy	Sahalahti	96,0	96,0
Arsaar Oy	Tampere	65,0	65,0
Kiinteistö Oy Laukaantie 10	Jyväskylä	100,0	0
AS Meleco	Tallinna, Viro	70,0	0
As. Oy Masonpelto	Sahalahti	56,8	0

OSAKKUUSYRITYKSET	Konsernin omistusosuus%	Emoyhtiön omistusosuus%	Tilin-päätös pvm	Oma pääoma	Kirjanpidon tulos
FST Livs Försäljnings Ab, Kungshamn Ruotsi *	33,3	33,3	31.12.03	730	0
Tuoretie Oy, Vantaa	33,3	33,3	31.12.03	828	8
Findest Protein Oy, Kaustinen	20,0	20,0	31.12.03	597	2
Satalab Oy, Huittinen	24,8	0	31.12.03	75	-1
* luvut 1000 SEK					

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2003	2002	2003	2002
3.4 VAIHTO-OMAIUUUS				
Aineet ja tarvikkeet	12 263	12 288	0	0
Valmiit tuotteet/tavarat	10 813	10 568	0	27
Yhteensä	23 076	22 856	0	27
3.5 LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	32 402	31 533	30 802	29 846
Lainasaamiset	42	56	1	1
Muut saamiset	336	1 725	330	1 645
Siirtosaamiset	3 532	1 604	1 489	89
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Myyntisaamiset	24	31	477	133
Siirtosaamiset	1	21	0	0
Yhteensä	25	52	477	133
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	36 337	34 970	33 100	31 714
3.6 RAHOITUSARVOPAPERIT				
Jälleenhankinta-arvo	1 070	994	1 070	994
Kirjanpitoarvo	1 063	989	1 063	989
Erotus	7	5	7	5
3.7 OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma 1.1.	8 961	8 961	8 961	8 961
Osakepääoma 31.12.	8 961	8 961	8 961	8 961
Käyttörahassto 1.1.	76 543	74 244	29 775	34 144
Edellisen tilikauden voitto	9 778	7 627	10 293	959
Osingonjako	-6 394	-5 328	-6 394	-5 328
Käyttörahassto 31.12.	79 927	76 543	33 675	29 775
Tilikauden voitto	6 763	9 778	3 974	10 293
Oma pääoma yhteensä	95 651	95 282	46 610	49 030
3.8 TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ				
Kertynyt poistoero			8 322	8 488
3.8 LASKENNALLINEN VEROVELKA				
Tilinpäätössiirroista	10 872	10 140		

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2003	2002	2003	2002
3.9 PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Lainat rahoituslaitoksilta	30 990	33 494	16 503	18 174
Eläkelainat	0	168	0	168
Lainat saman konsernin yrityksiltä	2 677	2 168	5 173	4 531
Muut pitkäaikaiset lainat	176	544	168	505
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	33 843	36 374	21 844	23 378
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua:				
Lainat rahoituslaitoksilta	9 385	11 031	3 822	4 602
Lainat saman konsernin yrityksiltä	2 677	2 168	5 173	4 531
3.10 LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Lainat rahoituslaitoksilta	1 843	2 050	911	911
Eläkelainat	168	168	168	168
Muut lainat	379	459	336	336
Saadut ennakot	46	21	0	0
Ostovelat	15 203	16 761	4 226	4 999
Muut velat	3 991	5 930	314	1 740
Siirtovelat	14 095	14 709	2 582	2 903
Velat saman konsernin yrityksille				
Ostovelat	413	290	32 380	30 873
Yhteensä	413	290	32 380	30 873
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	36 138	40 388	40 918	41 931
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät:				
- henkilöstökulujaksotukset	12 368	12 683	1 106	1 136
- muut	1 727	2 026	1 476	1 768
Korottomat velat				
Lyhytaikainen	33 748	37 711	39 503	40 511

4. Muut liitetiedot (Luvut 1000 euroa)

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	2003	2002	2003	2002
ANNETUT VAKUUDET, VASTUUSITOUKSET JA MUUT VASTUUT				
4.1 Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä tai muita vakuuksia				
Rahalaitoslainat	33 352	36 473	17 918	19 926
4.2 Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut				
Takaukset				
Konserniyritysten puolesta			13 545	450
Muut	393	391	378	378
Yhteensä	393	391	13 923	828
Leasingvastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 760	1 200	615	904
Myöhemmin maksettavat	13 207	8 254	553	7 914
Yhteensä	14 967	9 454	1 168	8 818
4.3 Yleisvakuutena annetut kiinnitykset ja muut vakuudet				
Annetut kiinteistökiinnitykset	32 380	33 897	5 126	5 130
Annetut muut vakuudet	20 351	17 606	20 351	17 606
Yhteensä	52 731	51 503	25 477	22 736

VOITONJAKOEHDOTUS

Saarioinen Oy:n vapaa oma pääoma 31.12.2003 on:

Käyttöraho	33 675 134,72 euroa
Tilikauden voitto	3 974 007,58 euroa
Yhteensä	37 649 142,30 euroa

Tästä jakokelpoisia varoja on 37 649 142,30 euroa.

Saarioinen konsernin vapaa oma pääoma 31.12.2003 on:

Käyttöraho	79 927 000 euroa
Tilikauden voitto	6 763 000 euroa
Yhteensä	86 690 000 euroa

Tästä jakokelpoisia varoja on 59 981 000 euroa.

Hallitus ehdottaa, että osinkoa jaetaan osakkeelta 12,50 euroa eli yhteensä 6 660 000 euroa ja että loppu kirjataan käyttörahoon.

HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET

Tampereella 22. maaliskuuta 2004

Juhani Avotie
hallituksen
puheenjohtaja

Pentti Avotie
hallituksen
varapuheenjohtaja

Erkki Isokangas
hallituksen jäsen,
toimitusjohtaja

Heikki Hytönen
hallituksen jäsen

Erkki P. Tavi
hallituksen jäsen

Kari Tupeli
hallituksen jäsen

TILINTARKASTAJAN TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Tampereella 23. päivänä maaliskuuta 2004
PricewaterhouseCoopers Oy

Hannu Pellinen, KHT

Janne Rajalahti, KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Saarioinen Oy:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Saarioinen Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2003. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolaisten sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaisten tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Tampereella maaliskuun 23. päivänä 2004

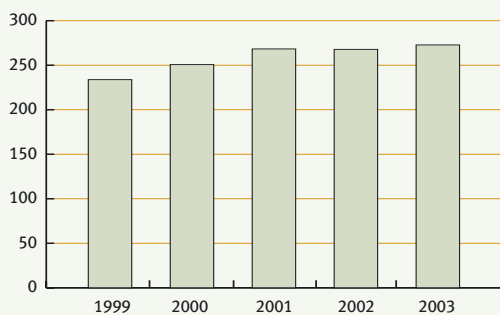
PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Hannu Pellinen
KHT

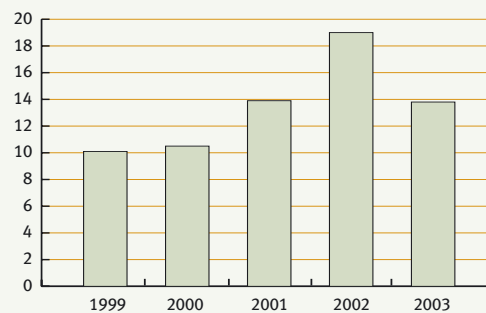
Janne Rajalahti
KHT

Konsernin avainluvut graafisesti

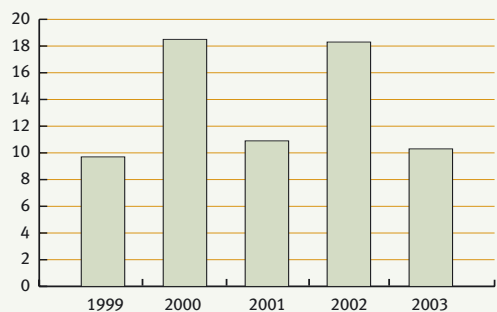
LIKEVAIHTO (MILJ. EUROA)

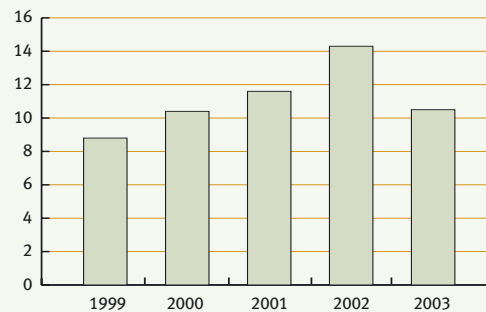
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ (MILJ. EUROA)

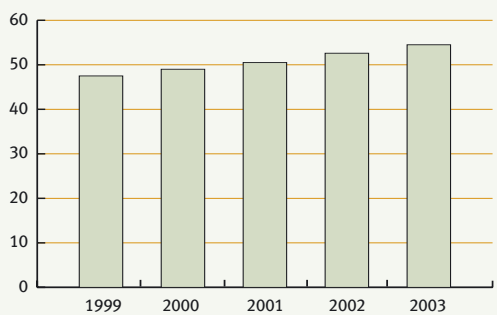
INVESTOINNIT (MILJ. EUROA)

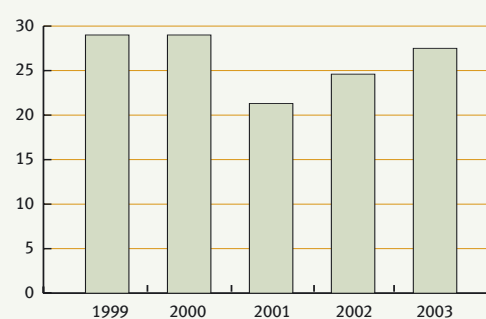
SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO (PROSENTTIA)

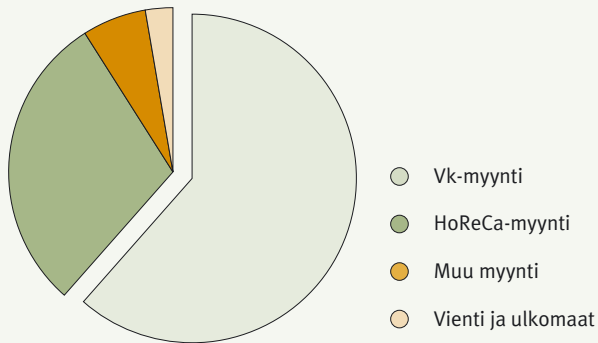
OMAVARAISUUSASTE (PROSENTTIA)

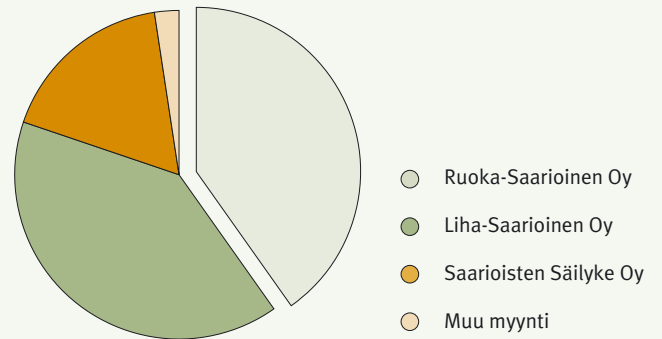
KOROLLISET NETTOVELAT (MILJ. EUROA)

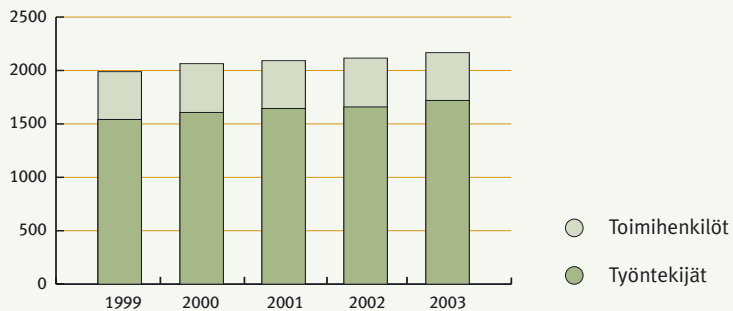
MYYNIN JAKAANTUMINEN SEKTOREITTAIN 2003

MYYNIN JAKAANTUMINEN YHTIÖITTÄIN 2003

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ KESKIMÄÄRIN

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVA

Sijoitetun pääoman tuotto

$$\frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä} + \text{Korkokulut ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{Korottomat velat}}$$
Maksuvalmiussuhde

$$\frac{\text{Vaihtuvat vastaavat} - \text{Vaihto-omaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$
Omavaraisuusaste

$$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{Saadut ennakot}}$$
Korolliset nettovelat

$$\text{Korollinen vieras pääoma} - \text{Korolliset saamiset}$$

YHTEYSTIEDOT

SAARIOINEN OY

Pääkonttori

Järvensivuntie 1, PL 108
33101 Tampere
puh. (03) 244 7111
fax (03) 244 7205
email etunimi.sukunimi@saarioinen.fi
<http://www.saarioinen.fi>

Etelä-Suomen myyntikonttori

Mestarintie 17
01730 Vantaa
puh. (03) 244 7111
fax (03) 244 8422

LIHA-SAARIOINEN OY

Valkeakosken ruokatehdas

Tikinmaankatu 21, PL 122
37601 Valkeakoski
puh. (03) 244 7111
fax (03) 244 7777

Jyväskylän lihanjalostuslaitos

Suluntie 1, PL 2
40351 Jyväskylä
puh. (014) 333 7211
fax (014) 333 7166

RUOKA-SAARIOINEN OY

Sahalahden valmisruokatehdas

Isoniementie 76
36420 Sahalahti
puh. (03) 244 7111
fax (03) 244 7960

SAARIOISTEN SÄILYKE OY

Huittisten tuotantolaitos

Teollisuustie 4
32700 Huittinen
puh. (03) 244 7111
fax (03) 244 8225

SAARIOISTEN KESKUSLÄHETTÄMÖ OY

Tikinmaankatu 23
37601 Valkeakoski
puh. (03) 244 7111
fax (03) 244 8840

SAARIOINEN EESTI OÜ / AS MELECO

Männiku tee 102/3,
11216 Tallinna, Eesti
puh. +372 655 9190
+ 372 659 3020
fax +372 659 3021
www.maestro.ee

FINNSAAR AB

Solkraftsvägen 25
S-13570 Tukholma, Ruotsi
puh. +46 8 5565 8470
fax +46 8 742 1138
www.annikkis.tm.se

Graafinen suunnittelu Harri Heikkilä Oy

Kirjapaino Öhrling Ky 2004

Kirjapainolle on myönnetty

Pohjoismaisen Joutsen-ympäristömerkin käyttöoikeus

